

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๓/๒๕๔๕

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ศาลทหารกรุงเทพส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลทหารกรุงเทพส่งคำโต้แย้งของพันเอก จาตุภัทร รัตนวิจิตร จำเลยในคดีดำที่ ๓๒/๒๕๔๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบได้ว่า

พันเอก ศราวุธ กลิ่นมาหอม เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง พันเอก จาตุภัทร รัตนวิจิตร จำเลย ซึ่งเป็น นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ ประจำกรมพระธรรมนูญ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ต่อศาลทหาร กรุงเทพ ในข้อหาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและหมิ่นประมาท เพื่อขอให้ลงโทษตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๕๑ ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๑๓ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ แต่จำเลยยื่นคำร้องว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะโจทก์ยังมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘๔ ด้วยเหตุที่ จำเลยเป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ มาตรา ๔ และคดีนี้เป็นคดีฟ้องใหม่ (วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓) จึงมิเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๘๖ (๒) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน ดังนั้น จำเลยจึงขอให้ศาลยกฟ้องโจทก์ โดยมีต้องไต่สวนมูลฟ้องโจทก์ในข้อหาดังกล่าวอีกต่อไป

ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งในชั้นไต่สวนมูลฟ้องกรณีที่ข้อเท็จจริงได้ความว่าโจทก์และจำเลย เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการซึ่งต่างเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและก่อนที่จะได้วินิจฉัย ว่าคดีมีมูลตามฟ้องโจทก์หรือไม่นั้น สมควรได้วินิจฉัยคำร้องขอให้ชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้น

ของจำเลยเสียก่อนว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๖๖ (มิใช่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมือง) ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามมาตรา ๔๓ ได้ ในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๔ และในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๕ อนุโลมอย่างไรก็ดีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ไม่ได้ตัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ แต่ประการใด เมื่อโจทก์เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการจึงเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๑๖ (๑) และมีอำนาจฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและหมิ่นประมาทอันเป็นความผิดอาญาต่อศาลทหารกรุงเทพได้ ส่วนที่ว่า คดีโจทก์มีมูลหรือไม่ ศาลทหารกรุงเทพวินิจฉัยในข้อหาหมิ่นประมาทแล้วเห็นว่า ไม่มีมูลเพียงพอที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณาจึงพร้อมกันมีคำสั่งให้ประทับฟ้องไว้พิจารณาเฉพาะข้อหากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ต่อมาจำเลย (ผู้ร้องในคดีนี้) ได้ยื่นคำร้องว่า การที่ศาลวินิจฉัยว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดอาญาต่อศาลทหารกรุงเทพได้นั้น จำเลยเห็นว่า คำสั่งให้ประทับฟ้องของศาลทหารกรุงเทพดังกล่าวขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการช่วยเหลือกันหรือกลั่นแกล้งฟ้องร้องกัน และเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งศาลทหารกรุงเทพก็ได้เคยมีคำพิพากษาวางแนวทางการฟ้องคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้แล้วในคำพิพากษาศาลทหารกรุงเทพ คดีดำที่ ๕๒/๒๕๔๓ คดีแดงที่ ๒๐/๒๕๔๔ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ โดยนัยเดียวกันผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

ยอมไม่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย นอกจากนี้ จำเลยได้ยื่นคำแถลงประกอบคำร้องโดยอ้างเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ เป็นกฎหมายพิเศษที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยคดีกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ฉะนั้นการดำเนินการต่อข้าราชการในหน่วยราชการของกระทรวงกลาโหมจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องได้เองตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ

โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลทหารกรุงเทพฯ รัฐธรรมนูญประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้โจทก์นำคดีมาฟ้องต่อศาลเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง รับรองไว้ให้กระทำได้ การที่จำเลยอ้างคำพิพากษาของศาลทหารดังกล่าว ในคดีที่อ้างนั้นมีข้อเท็จจริงแตกต่างกันและคดียังไม่ถึงที่สุด เพราะเป็นคดีที่จำเลยอ้างเรื่องของการสอบสวนโดยคณะกรรมการสอบสวนที่ไม่ชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ไม่ใช่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่โจทก์ฟ้องเอง ดังนั้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลย และที่ศาลมีคำสั่งประทับฟ้องนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ศาลทหารกรุงเทพฯ ได้วินิจฉัยคำร้องขอให้ชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นของจำเลยประกอบกับคำร้องคัดค้านของโจทก์แล้วเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามมาตรา ๕๑ ได้เฉพาะในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๔ และในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๕ แต่โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มิได้มีบทบัญญัติใดที่ตัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายที่จะใช้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาเองตามที่กฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติให้อำนาจไว้ ดังนั้น เมื่อโจทก์และจำเลยเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๑๖ (๑)

โจทก์ในฐานะผู้เสียหายจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการต่อศาลทหารกรุงเทพ ได้ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง สำหรับกรณีที่ยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้น โดยยกอ้างคำพิพากษาศาลทหารกรุงเทพ คดีดำที่ ๕๒/๒๕๔๓ คดีแดงที่ ๒๐/๒๕๔๘ นั้น เห็นว่า คำพิพากษาดังกล่าวเป็นการยกฟ้องโจทก์ในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนที่ไม่ชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ เช่นเดียวกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่จำเลยยกกล่าวอ้าง ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง อีกทั้งคดีนี้โจทก์มิได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแต่ประสงค์จะดำเนินคดีเอง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดอาญาต่อศาลทหารกรุงเทพได้ ศาลทหารกรุงเทพจึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลยและดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลทหารกรุงเทพขอให้รื้อการพิจารณาไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของจำเลยไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เนื่องจากการที่ศาลทหารกรุงเทพดำเนินการได้สวนมูลฟ้องแล้วมีคำสั่งประทับฟ้องเฉพาะในข้อหาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ นั้น จำเลยเห็นว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีนี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ โดยคำสั่งของศาลทหารกรุงเทพดังกล่าวขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น การที่ศาลทหารกรุงเทพนำพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง มาใช้วินิจฉัยว่า เมื่อโจทก์เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการจึงเป็นบุคคลในอำนาจศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๑๖ (๑) โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยได้ และศาลทหารกรุงเทพมีอำนาจได้สวนมูลฟ้องคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญในการประชุมเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้มีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

มีประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

มาตรา ๒๘๑ บัญญัติว่า “ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหารและคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ...

(๓) ใต้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๘๔ บัญญัติว่า “การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง

หน้าที่ในการยุติธรรม ให้ผู้กล่าวหาขึ้นคำกล่าวหาเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสองปี”

มาตรา ๘๖ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกคำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

(๑) ...

(๒) เรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกัน และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลหรือที่ศาลพิพากษา หรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว”

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘

มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหาย ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์”

มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า “วิธีพิจารณาความอาญาทหาร ให้นำกฎหมาย กฎและข้อบังคับ ซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหารมาใช้บังคับ ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎและข้อบังคับฝ่ายทหารก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ได้ส่วนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลย โดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้วให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

ฯลฯ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติรับรองให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้

ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหารและคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งพระราชบัญญัติ
ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็น
บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติได้ และมาตรา ๔๕
บัญญัติว่า วิธีพิจารณาความอาญาทหาร ให้นำกฎหมาย กฎและข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหาร
มาใช้บังคับ ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎและข้อบังคับฝ่ายทหารดังกล่าวก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้
บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้
การที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ๗ มาตรา ๔๕ บัญญัติไว้ดังกล่าวทำให้ในกรณีที่ผู้เสียหาย
ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ และไม่มีกฎหมาย
กฎและข้อบังคับฝ่ายทหารมาใช้บังคับ จึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒
วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติว่า ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ให้ศาลจัดการสั่ง
ให้ไต่สวนมูลฟ้อง มาใช้บังคับแก่คดี

การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้ร้องในคดีนี้ได้ส่งคำโต้แย้งมายังศาลรัฐธรรมนูญโดยอ้างเจตนารมณ์และ
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) ที่บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กร
ตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหา
ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน กรณีที่ศาลทหารกรุงเทพนำพระราชบัญญัติธรรมนูญ
ศาลทหาร ๗ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง มาใช้วินิจฉัยว่า เมื่อโจทก์เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ
จึงเป็นบุคคลในอำนาจศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ๗ มาตรา ๑๖ (๑) โจทก์จึงมี
อำนาจฟ้องจำเลยได้ และศาลทหารกรุงเทพมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ได้ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ๗ มาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) จำเลยจึงเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัย
ในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อดำเนินการต่อไป
ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) มิได้จำกัดหรือห้ามมิให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีอาญาต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ บัญญัติรับรองไว้ และมีได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยในทุกกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๘๖ (๒) ก็บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกันและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้วขึ้นพิจารณาอีก เมื่อพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่บัญญัติให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติได้ และมาตรา ๔๕ ในส่วนที่บัญญัติให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ในกรณีที่ไม่มีกฎหมาย กฎและข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหารใช้บังคับประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ที่บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ และไม่ได้บัญญัติให้ข้าราชการทหารที่ถูกฟ้องคดีอาญาเป็นจำเลยเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยตรงต่อศาลทหารให้ต้องได้รับการไต่สวนและวินิจฉัยโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียก่อน จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งไม่ได้แตกต่างไปจากกรณีที่ข้าราชการประเภทอื่นเมื่อถูกฟ้องคดีอาญาเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการต่อศาลอาญาโดยตรงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพราะการฟ้องคดีโดยตรงโดยผู้เสียหาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖ (๒) ดังนั้น พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และไม่ใช่ว่ากรณีที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องคดีโดยตรงต่อศาลที่มีเขตอำนาจในส่วนที่จะต้องได้รับการไต่สวนและวินิจฉัยโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) อันจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕
วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑)
ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

นายอภัย จันทนจุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ